

Kjønnforskjell i sykefravær

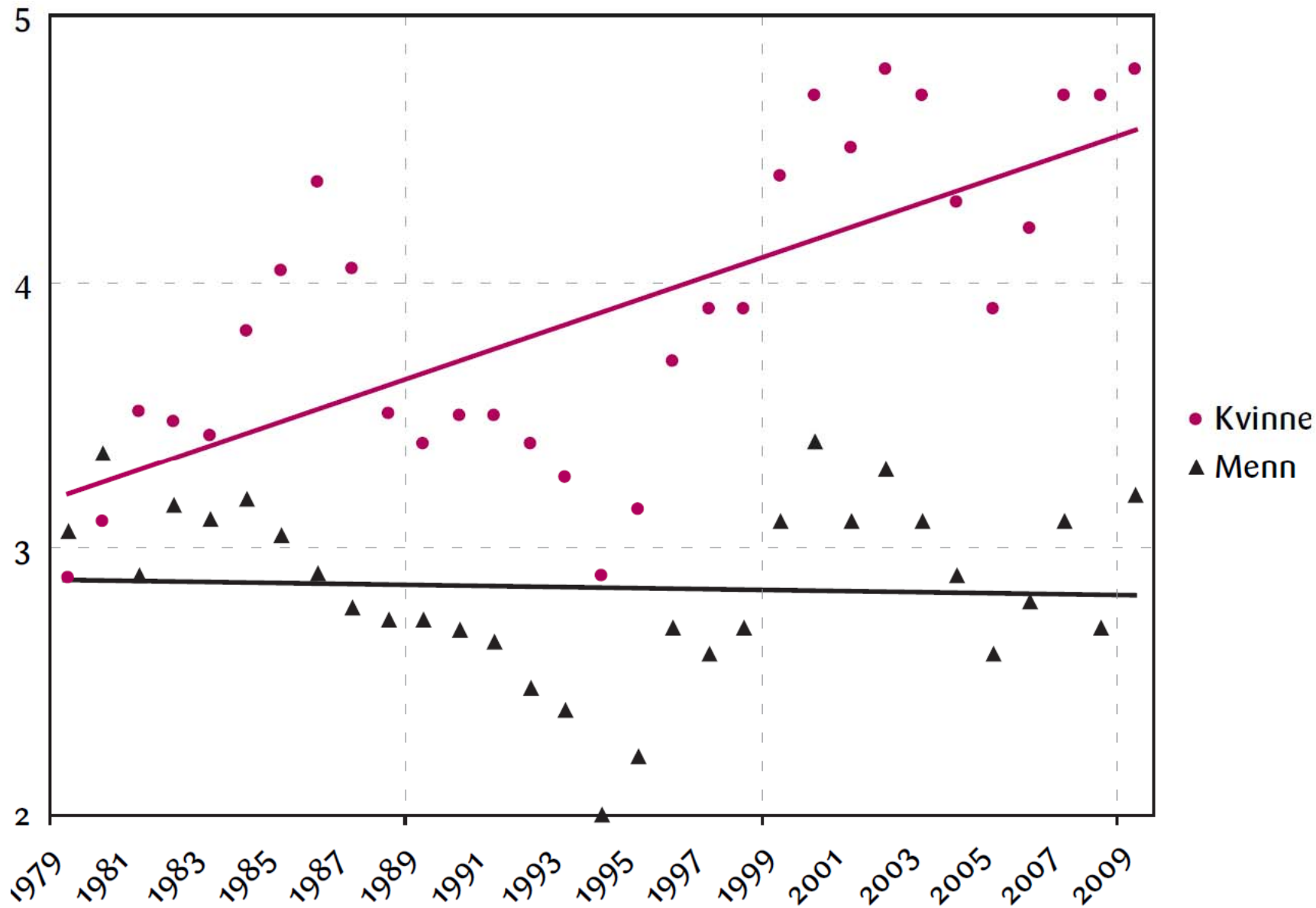
Arnstein Mykletun

Avdelingsdirektør ved Avdeling for samfunn og psykisk helse,
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Professor II ved Universitetet i Bergen

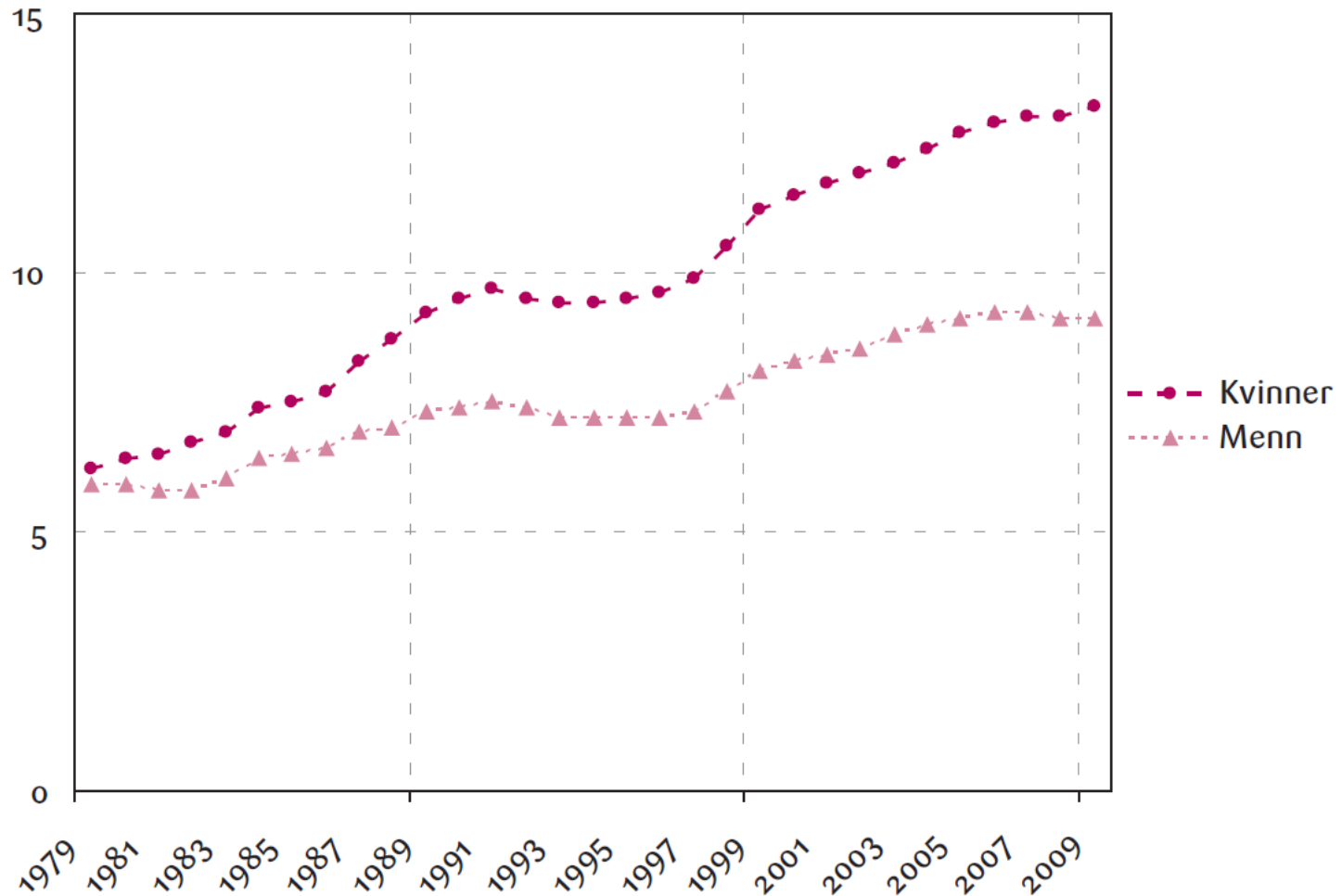
Oppsummering

- Status: Utviklingen i sykefravær for menn og kvinner
- Hypoteser om
 - hvorfor det er en kjønnsforskjell
 - hvorfor kjønnsforskjellen øker
- Hva kan gjøres?

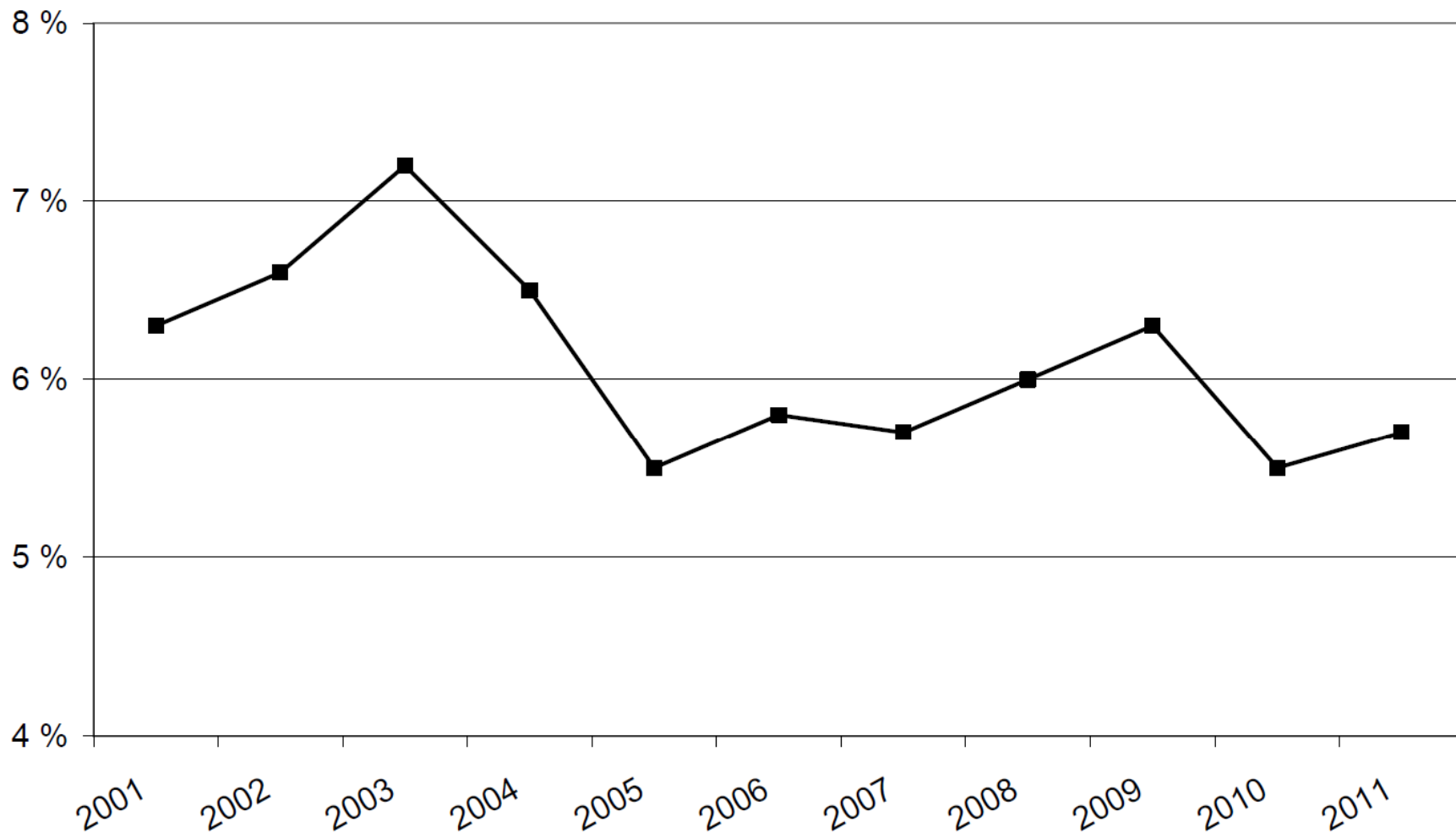
Sykefraværsprosent etter kjønn basert på AKU. 1979 – 2009

Mottakere av uføretrygd i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder 1979 – 2009

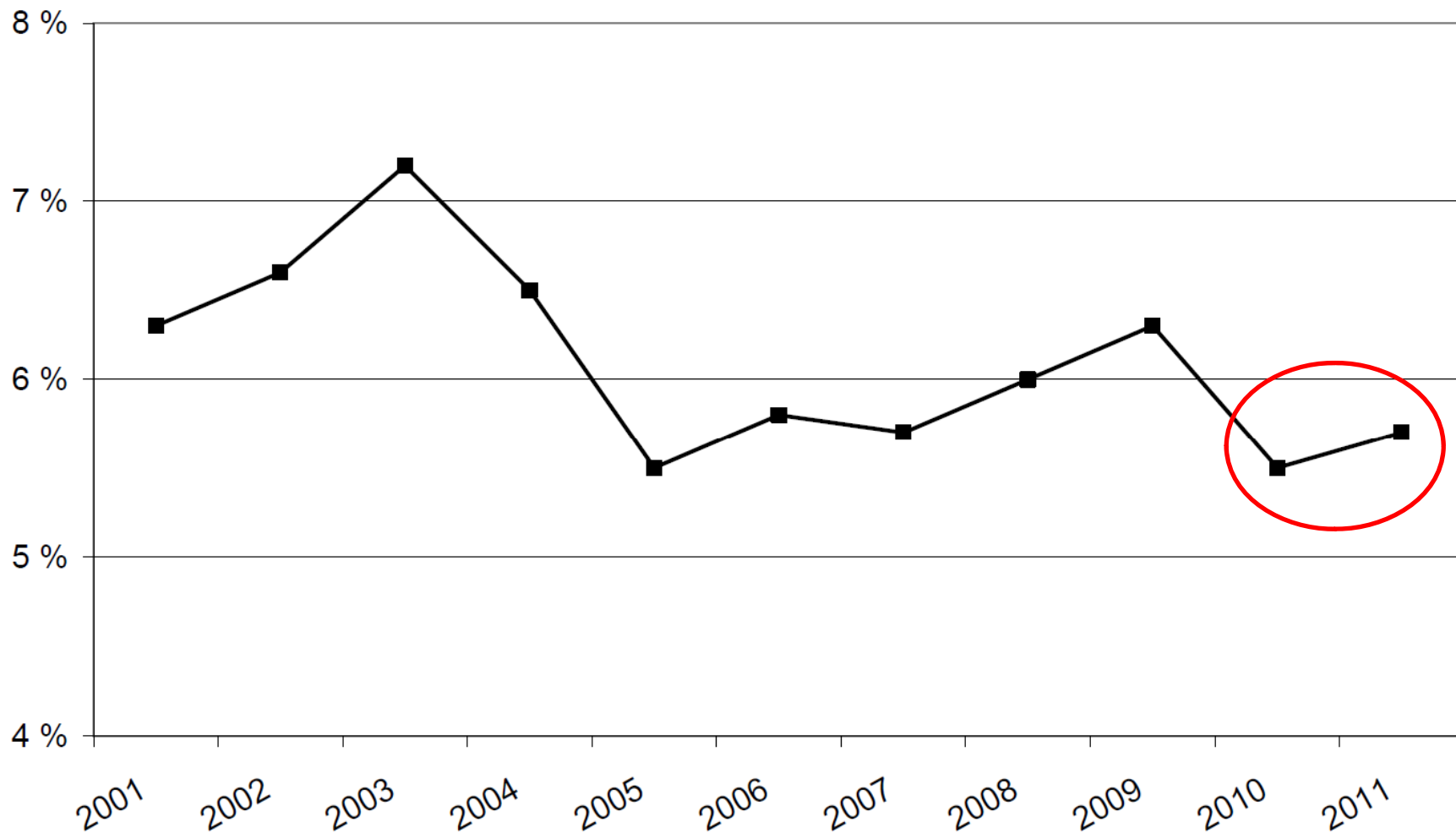

Legemeldt sykefravær 2001 til 2011

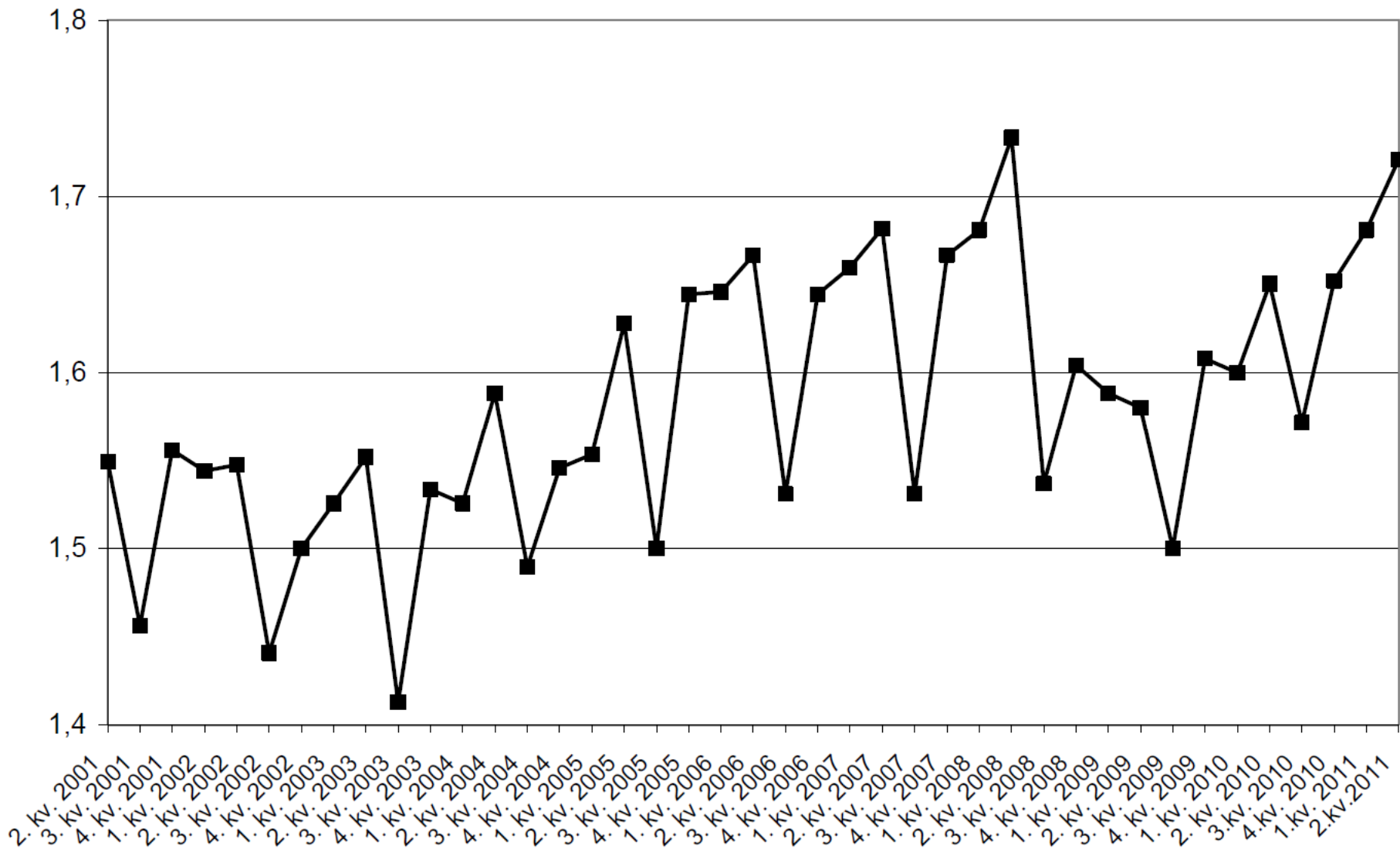
Kilde: NAVs notatserie. Data fra 2. kvartal hvert år

Legemeldt sykefravær 2001 til 2011

Kilde: NAVs notatserie. Data fra 2. kvartal hvert år

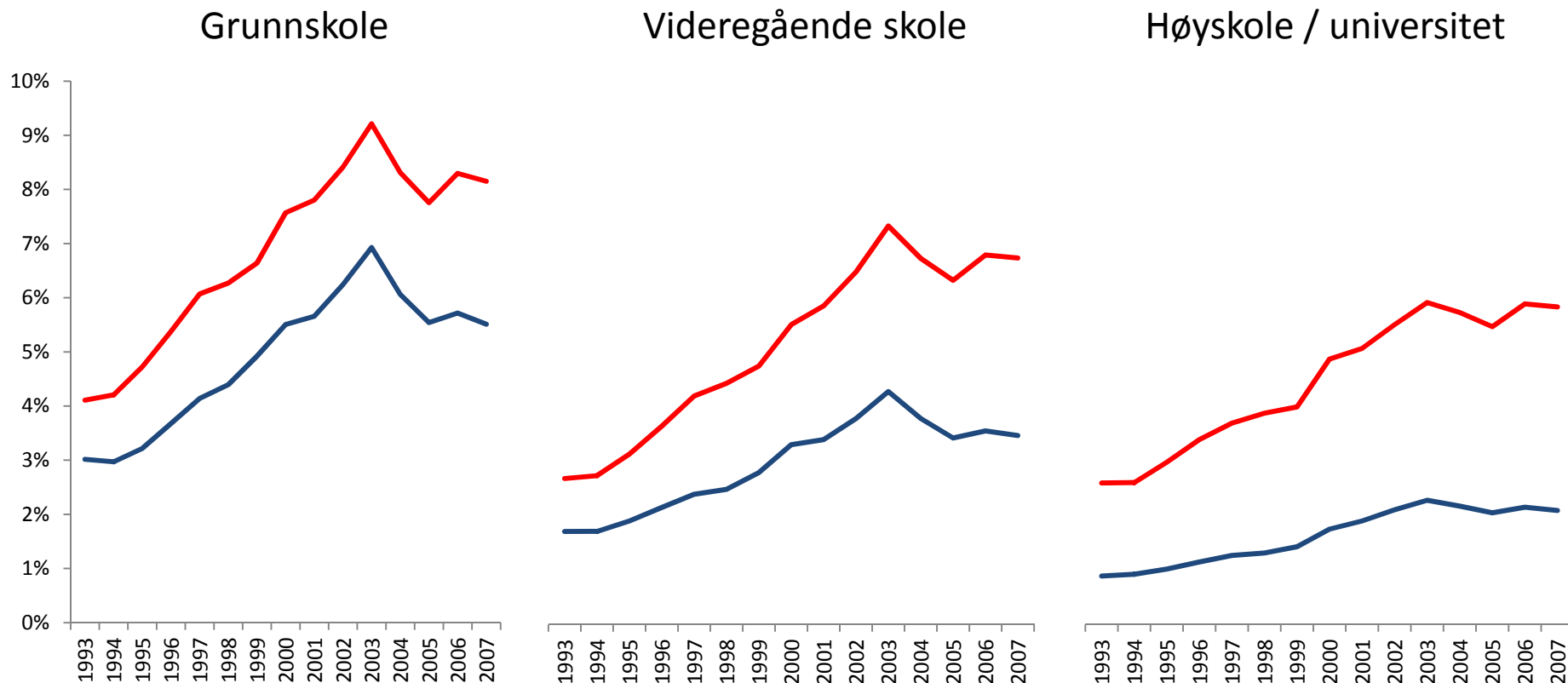
Kvinneres sykefravær relativt til menns. 2001 – 2011

Kilde: NAVs notatserie. Menn = 1,0. Tall på 1,5 betyr at kvinner har 50% mer sykefravær enn menn.

Sykefravær og utdanningsnivå for menn og kvinner

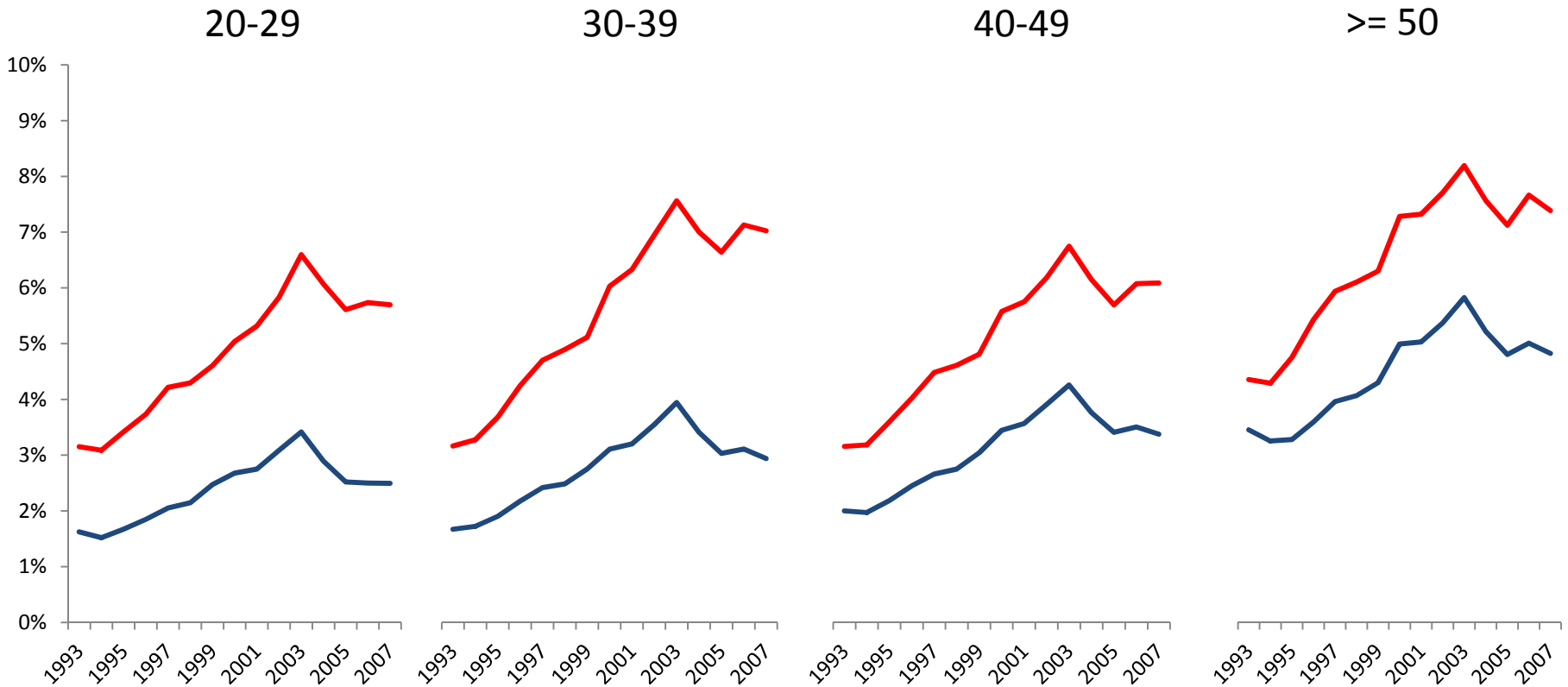
Kjønnsforskjellen er størst for de med høyest utdanning

Kilde: Upubliserte analyser basert på FD-trygd. Kun sykefravær etter arbeidsgiverperioden inngår.

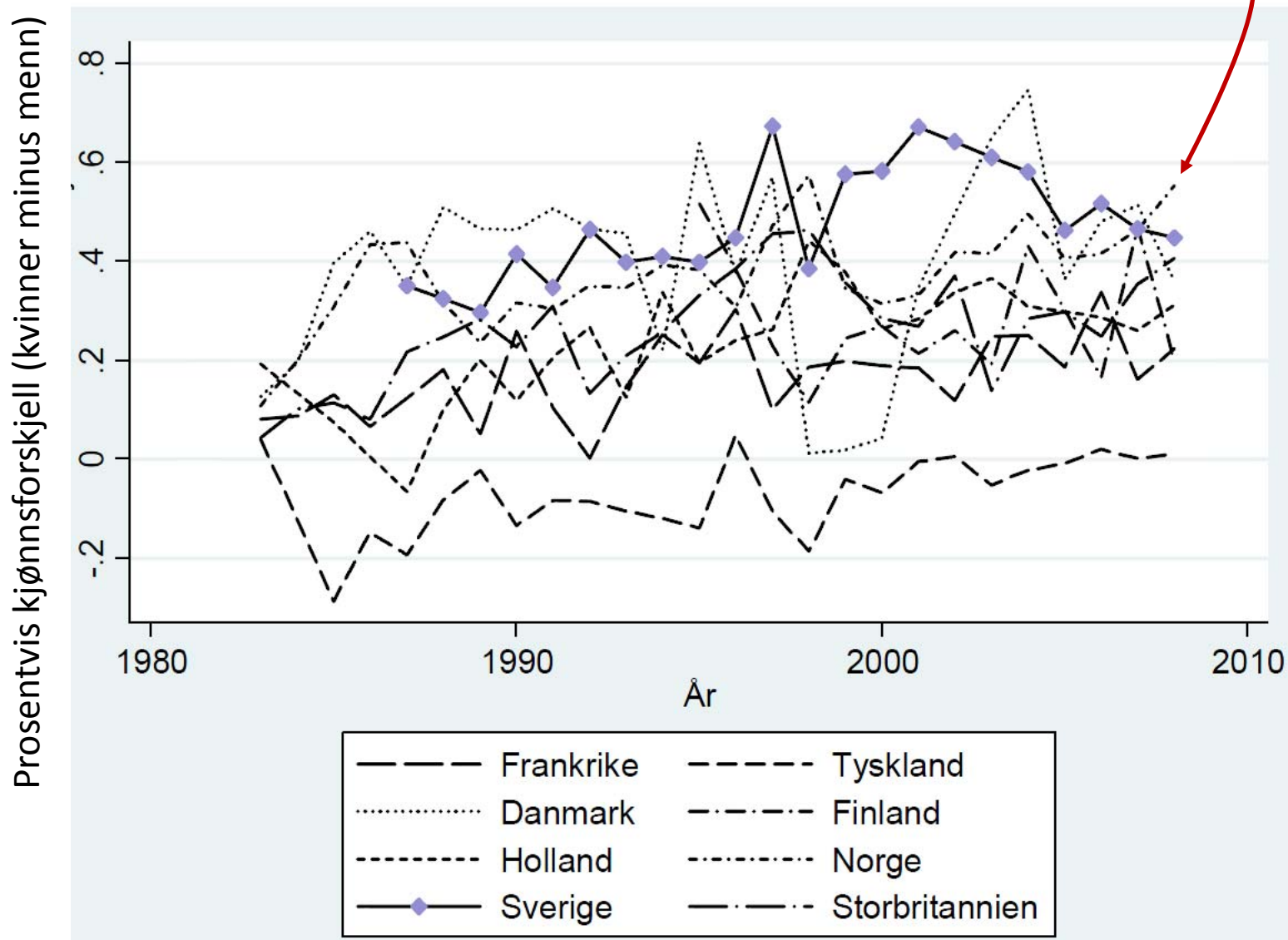
Sykefravær og aldersgrupper for **menn** og **kvinner**

Kjønnsforskjellen er størst og vokser mest for de yngste

Kilde: Upubliserte analyser basert på FD-trygd. Kun sykefravær etter arbeidsgiverperioden inngår.

Kvinner har høyere sykefravær i de fleste land,
men forskjellen er nå størst i Norge

Hypotese 1: Kvinneres dårligere helse?

Folkehelsen er god
og i langsom bedring

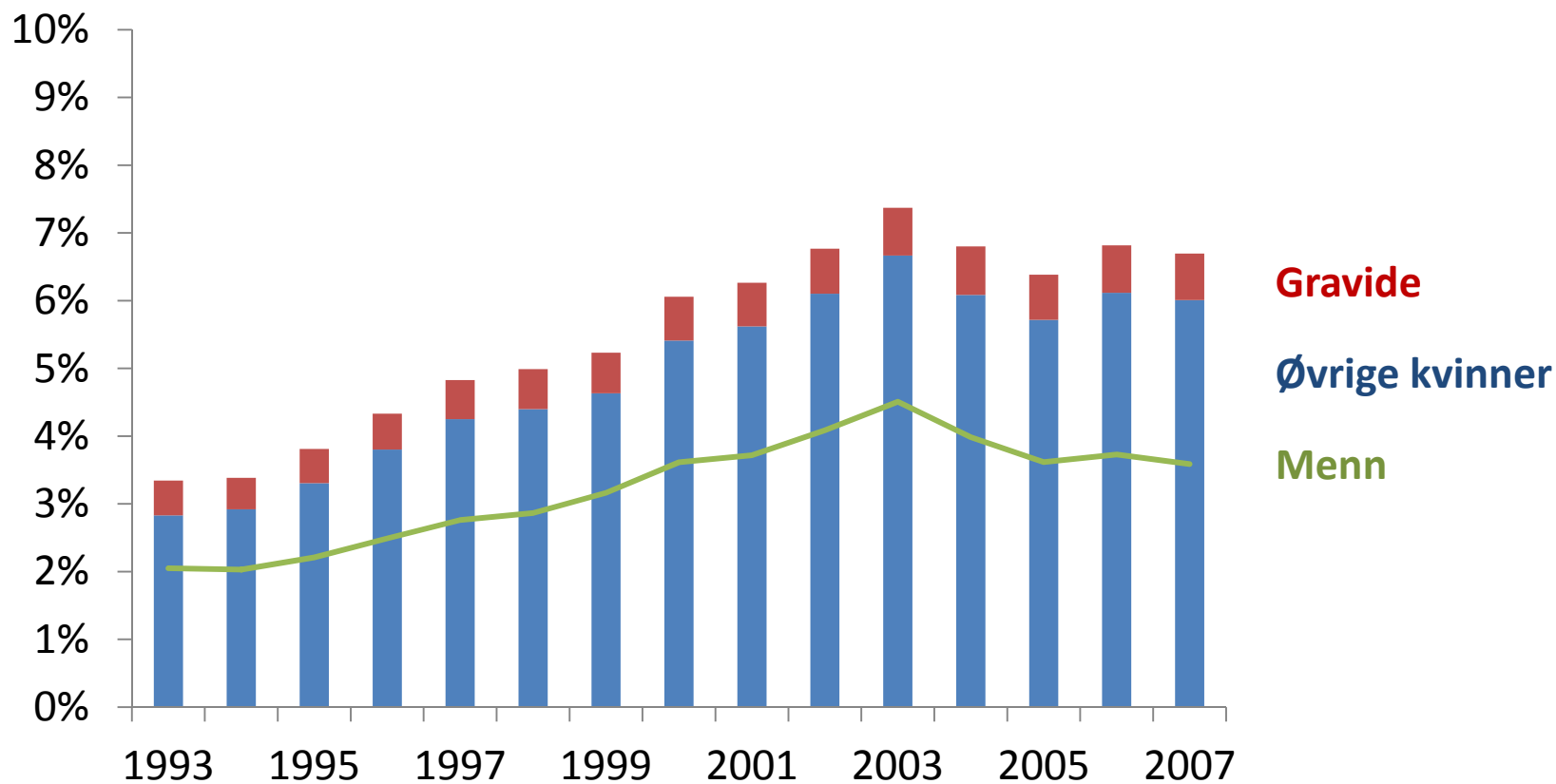
Hypotese 1: Kvinners dårligere helse?

- ”Kvinner lider og menn dør”
- Kjønnforskjell i terskel?
Mykletun et al. Am J Psychiatry 2006
- Er kvinner mer sykmeldte fordi de har mer psykiske og fysiske symptomer, smerter og plager?

Mykletun m.fl. Pågående arbeid basert på kobling mellom HUSK og FD-trygd

Hypotese 2: Svangerskapsrelatert fravær

Andel sykefravær relatert til graviditet

Hypotese 3:
Står kvinner i mer
fraværsfremmende jobber?

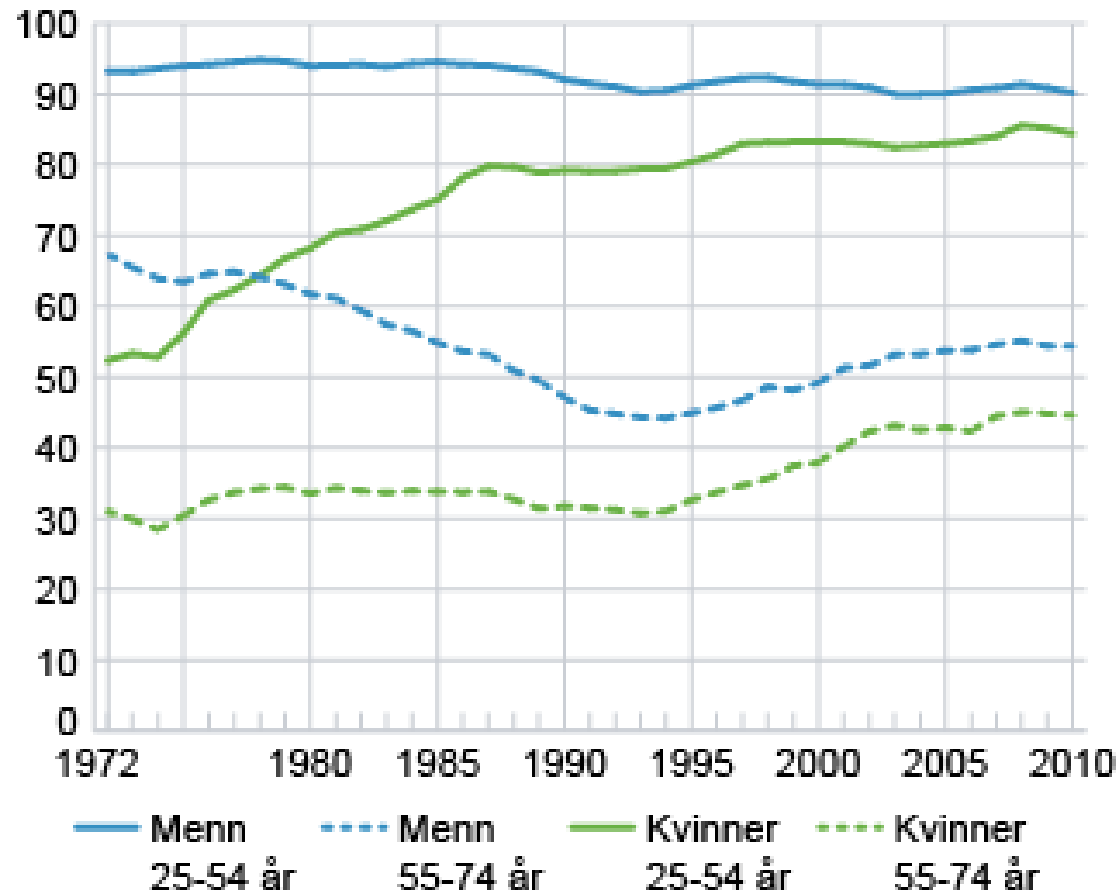
Hypotese 4:
Bedring i menns arbeidsvilkår,
men ikke kvinners?

Hypotese 5: Dobbeltarbeidshypotesen

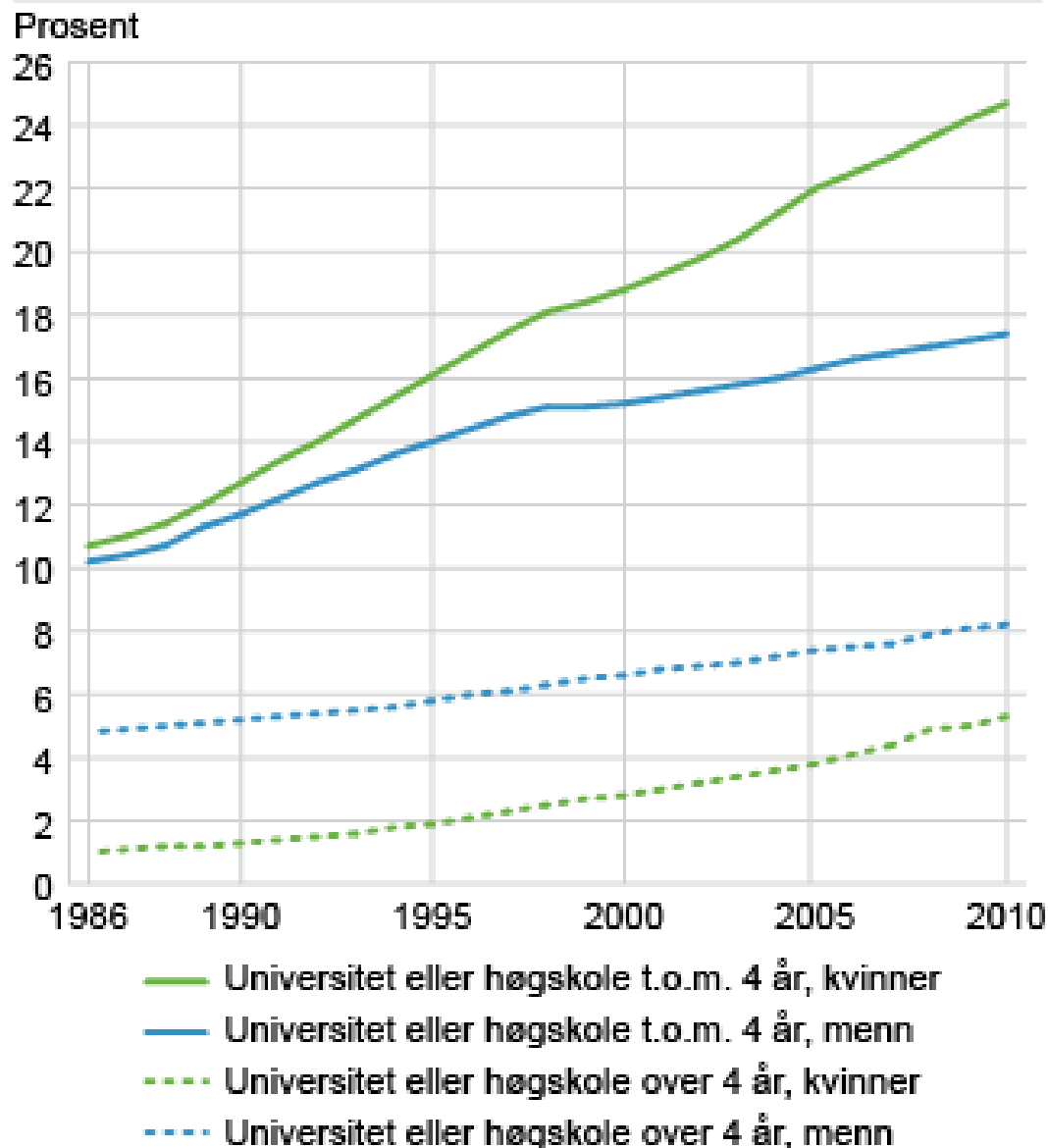

Andel kvinner og menn i arbeidsstyrken. 1972-2010

Prosent

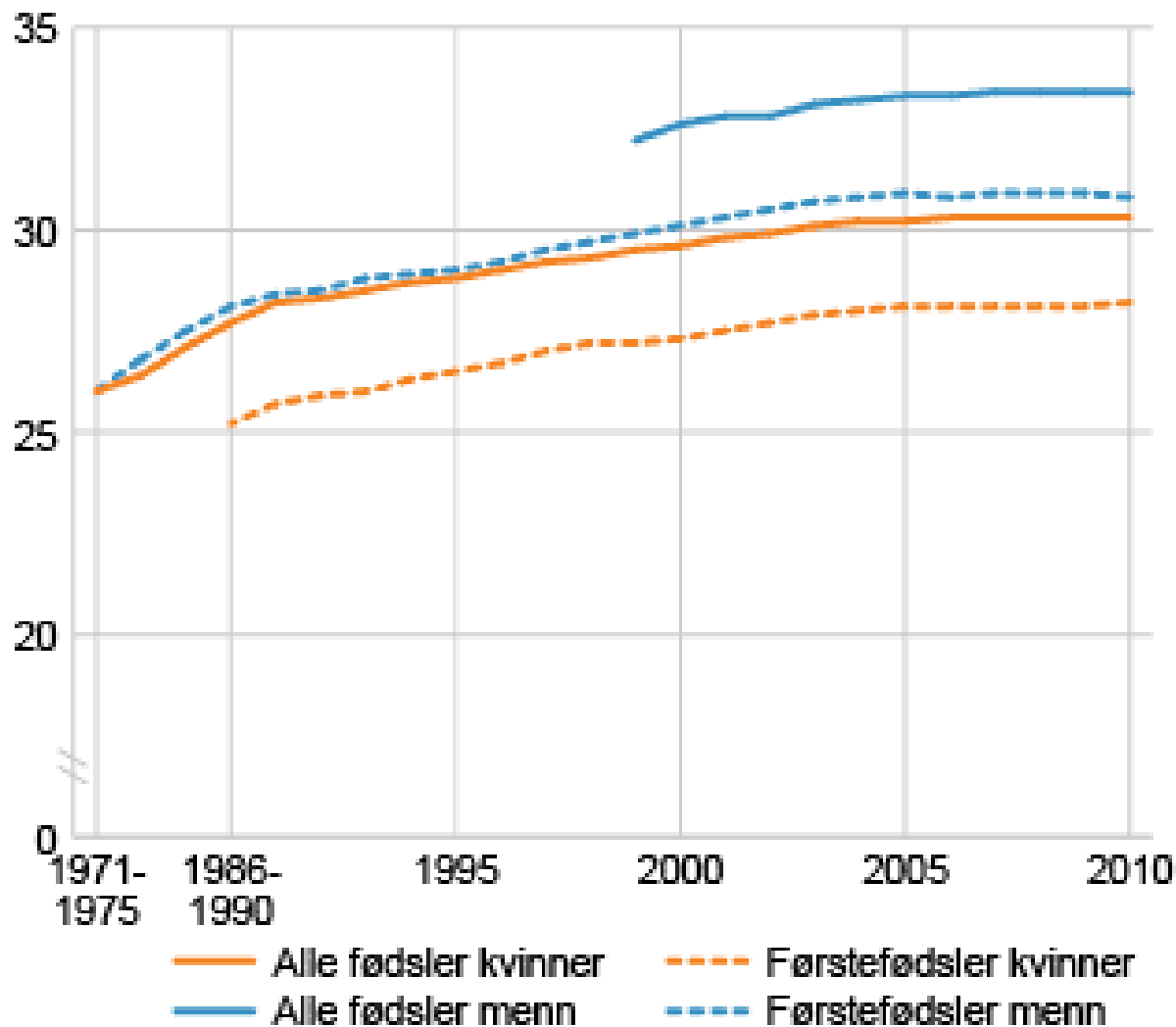
Menn og kvinner 16 år og over, etter høyeste utdanningsnivå, 1986-2010. Prosent¹

¹ Ikke medregnet personer med uoppgitt eller ingen fullført utdanning.

Gjennomsnittlig fødealder. Alle fødsler og førstefødsler. 1971-2010

Fødealder

Hypotese 4 - utvidet: Trippelarbeidshypotesen

*Mer energi,
JA TAKK!*

En ny invitasjon på Facebook, en gråtkvalt venninne og fem sms-er du ikke rakk å svare på i går. Stresset? Kvitt deg med energityvene i livet ditt og få tilbake overskuddet!

www.minnenverdi.no | TALLS. 59832021

Sliter du med sexlysten?

Liv og Kjell hadde glemmt å sette sex på timeplanen i uke 49.

Det er helt normalt ikke å være klar for action hele tida – sexlysten går opp og ned som alt annet. Men har det vært tørke lenge, kan det være på tide å ta noen grep. Her er noen gode råd for å få opp dampen igjen.

1 DROPP UNNSKYLDNINGENE. Først og fremst er det viktig at dere tør å snakke sammen om problemet. Det hjelper ingenting om du stadig finner på unnskyldninger for hvorfor dere ikke har lakenmoro. Ikke la sextørken bli et hysj-tema, men si det som det er: «Jeg sliter med sexlysten, men ønsker å gjøre noe med det for at vi skal få det bedre sammen». Prøv å spille på lag.

2 HVA TENNER DU PÅ? Sett deg ned med penn og papir, og tenk etter hva som får deg til å tenne. Hva liker du at han sier til deg, hvordan liker du at han tar på deg, hva skulle du ønske han gjorde med deg, og så videre. Skriv det ned. Deretter kan du tenke på hva som gjør at du ikke har lyst. Så fort ting er konkrete og

3 PLANLEGG. Du skal ikke tvinge deg selv til å ha sex når du absolutt ikke vil det. Men i en travel hverdag er det ikke noe i veien med å planlegge hyrdestundene. Selv om det høres fryktelig lite romantisk og opphissende ut: Fredag kl 20.30 før «Nytt på nytt» er bedre enn ikkeno. Poenget er å komme i gang igjen. Og jo mer dere stresser med å vente på «den rette stemningen», jo lengre tid tar det før den kommer.

4 GÅ TIL LEGEN. Luber sexlyst kan være et symptom på at kroppen din ikke har det helt bra. Ved å ta en tur til legen får du sjekket at det ikke er noe annet som feiler deg. Dersom alt er i orden, så er det som regel i hodet det sitter.

RETT FRA HJERTET

Kan jeg bli drømme- kvinnen?

Jeg har brukt 27 år på å finne ut hva menn vil ha. Er det på tide å snu på flisa og få opp sjekkeselvtilliten min på en annen måte?

Tekst: SARA MØLLER CHRISTENSEN

Jeg driter i om kvinner har grønne, gule eller røde negler, så lenge dere ikke biter dem. Det klarer jeg bare ikke!»

Flisken av menn rundt bordet nikker anerkjennende og kommer med utbrudd å la «pføy, ja!», mens jeg stille og rolig prøver å snike de nedbitte neglene mine ned under bordet. Vi er på fest, og jeg har gått rundt i den tro at jeg ser smasen ut i min lille sorte. Så har jeg altså helt oversett at neglene mine er så ekle at de kan få menn til å nikke i kor.

Jeg legger med en gang en snedig plan for hvordan jeg kan la hendene mine ligge under bordet resten av kvelden. Sugerør! Er det ikke sånn at menn elsker kvinner som nipper feminint til drinken i stedet for å brette den ned som en maratonløper på vei ut fra drikkestasjonen? Planen min glemmer dessverre å ta høyde for at man blir nok så full av å drikke med sugerør. Utpå kvelden prøver jeg i hvert fall å føre glasset opp til munnen samtidig som jeg drikker av sugerøret. Hvis noen skulle være i tvil,

«Hva om det ikke er kroppen min, oppførselen min eller neglene mine som er feilen, men derimot måten jeg tenker på?»

er det faktisk umulig – i hvert fall uten å seie.

Ikke nok med at jeg har nedbitte negler – nå har jeg også strawberry daquiri på kjolen. Dritt! Jeg kan like gjerne gi opp sjekkinga for i leveid, for det er ingen som er interessert i en fyllebotte med amputerte negler.

USIKKERHETEN LENGE LEVE

På de fleste områder har jeg egentlig ganske mye selvtillit. Jeg gjør det bra på jobben, jeg er en nok så god venninne, og mesteparten av tiden synes jeg faktisk at jeg klar meg ok. Men når det kommer til det motsatte kjønn, tar jeg meg stadig velk i å være Sara på 14 år, som er overbevist om at hun aldri får kjæreste fordi håret hennes er for rødt, fregnene for

Da jeg var tenårings, pleide jeg å sjekke til mine mer sjøkkekompetente venninner. Kanskje jeg skulle bleke håret, kjøpe flere klær fra Mins Sixty eller bare være litt mindre dominerende for å få guttatas oppmerksomhet?

Mer enn ti år senere leter jeg fortsatt etter oppskriften på hva menn egentlig vil ha. Hver gang jeg er sammen med menn på fritida eller intervjuer dem til Woman, suger jeg informasjonen gradig til meg når de forteller hvordan de vil at kvinner skal kle seg, danse og te seg i seng. Men det er ikke alltid så lett å gjøre om på seg selv.

Jeg har prøvd å danse feminint og forførende, men så snart musikken kommer på, vil knyttneven min bare opp i luften for å slå taktfast og triumferende til bassrytmen. Jeg har

prøvd å bli kvitt kosserungen ved å spise salat, men bernalseausen sniker seg alltid inn på tallerkenen min. Og jeg har virkelig prøvd å slutte med neglebittingen ved hjelp av alt fra illeluktende neglælakk til å love meg selv store premier hvis jeg lykkes. Det gjør jeg aldri. Skal jeg bare gi opp og innse at jeg aldri blir menns drømmekvinne?

ÉN ER NOK

Nå er ikke jeg typen til å bare gi opp (med mindre vi snakker om jogging), så jeg nekter å tro at jeg ikke kan lykkes også på mannsfronten. Men hva om det ikke er kroppen min, oppførselen min eller neglene mine som er feilen, men derimot måten jeg tenker på? Hvis

menn, så er det at om en kvinne selv synes at hun er uimotåelig, så synes menn det også. Av alle rådene er det kanskje dette jeg skal ta til meg.

Jeg kommer aldri til å få modellmål og blir nok aldri god til å nippe feminint til en cocktail. Men hvis jeg sluttar å prøve å få til alle de uoppnåelige tingene, kan det hende jeg finner en som liker meg akkurat som jeg er. Jeg trenger jo ikke å

være alle menns drømmekvinne – det holder hvis det er én som synes jeg er helt topp (selv med nedbitte negler). For jeg tror helt klart han er der ute – og hvis han leser dette, kan han gjerne sende meg

PHOTO: ØYVIND STORHEIM

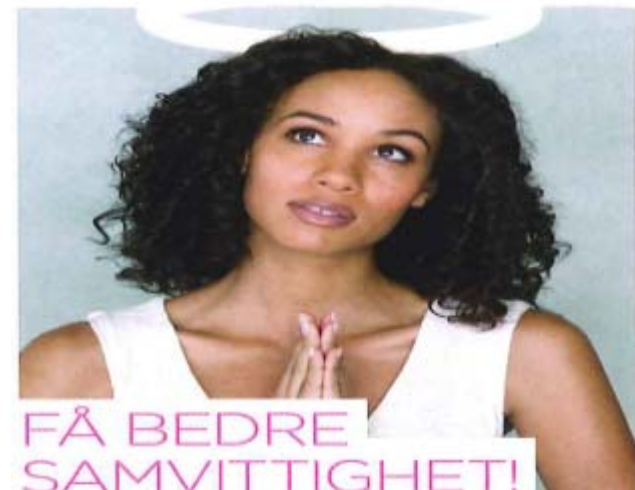
...skal tre om noen
har lyst å kysse
meg nå?

Alt under 350 6 trinn til perfekte lepper

Røde lepper er finest når de er velpleide og malt med omhu.
Bli leppelekker med følgende seks trinn.

TIPS! ER DU IKKE SÅ DRISTIG
I ØYESMINKEN? EN KNALLFARGET
LEPPESTIFT KREVER IKKE ANNET
SELSKAP ENN MASKARA OG
KANSKJE LITT EYELINER.

FÅ BEDRE SAMVITTIGHET!

Kjøp lokalt: Du sparer CO2 når tomatene ikke skal kjøres hit fra Spania. Norske varer er ikke nødvendigvis dyrere heller.

Gi et lån: Kiva.org er et nettsted hvor du kan låne ut rundt 130 kroner og hjelpe en kenyaner til å kjøpe en symaskin, en inder til å åpne et bakeri eller en brasilianer med å få landbruksutstyr. Du velger selv hvilket land og hvilken bransje du vil støtte. Og pengene? Dem får du tilbake!

Start en innsamling: Vil du gjerne støtte en velledig organisasjon, men orker ikke å betale hver eneste måned, kan du hos Røde Kors, Leger uten grenser og Verdens naturfond (WWF) starte din egen innsamling. Da hjelper du også andre til å få bedre samvittighet ...

Vask mindre: Du kan faktisk bruke den toppen en ekstra dag hvis den ikke lukter svette. Vask klær sjeldnere, så sparer du på vann og forurensende såpe. Du sparer penger også, siden vaskemaskinen sluker mye strøm.

Gi blod: Hvis du er sunn og frisk, kan du redde menneskeliv ved å møte opp på sykehuset og gi blod fire ganger i året. Det tar bare en halvtime, og det kan du vel avse? Les mer på giblod.no.

Mat et barn: Gi ditt bidrag for å unngå at flere barn dør på Afrikas horn. Send en sms med teksten HJELP til 2434, så donerer du automatisk 200 kr til Redd Barna.

Hypotese 5:

Normer, incentiver og sosial smitte

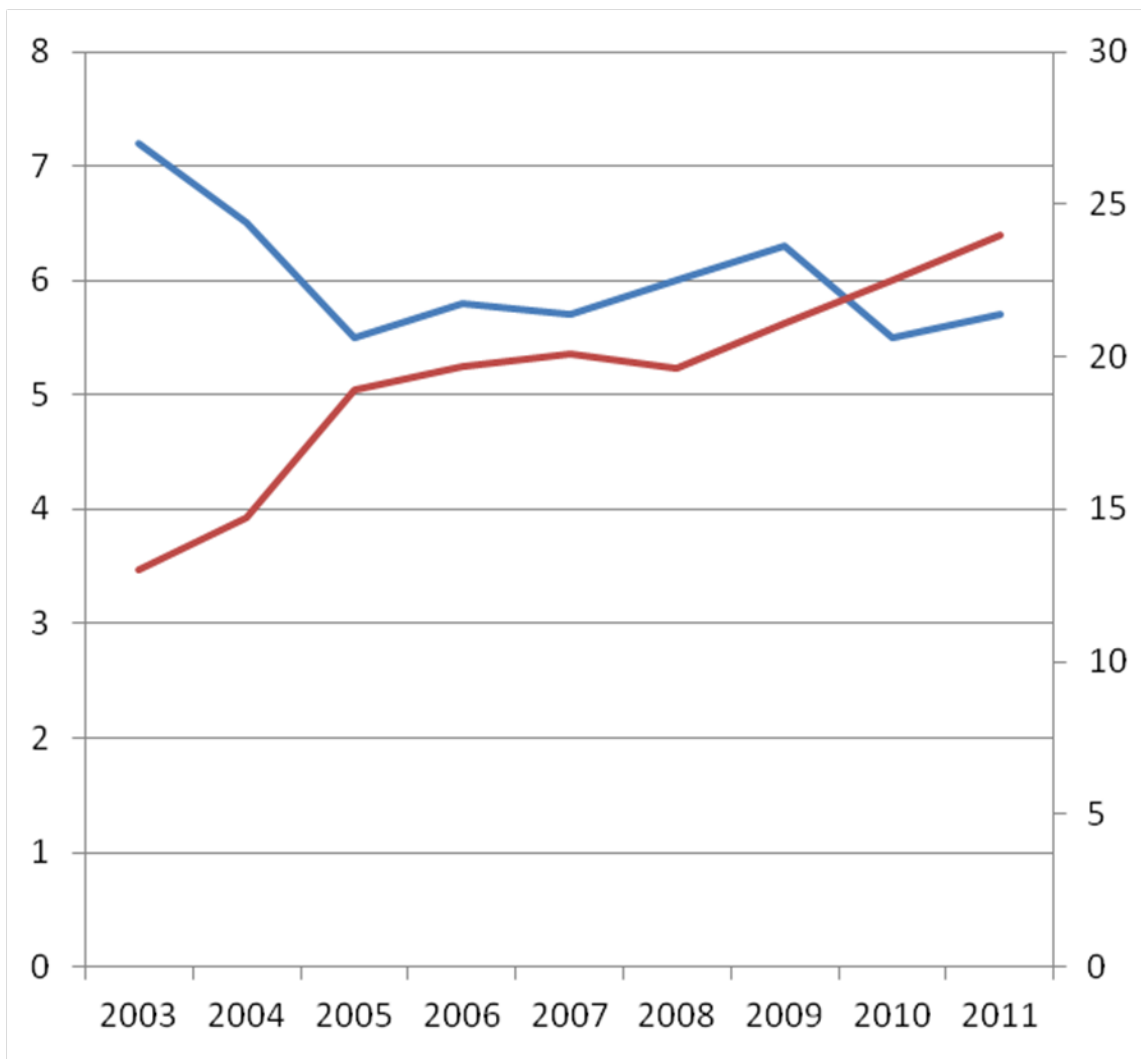
Oppsummert:

Vi forstår ikke helt hvorfor det er en kjønnsforskjell, og hvorfor den øker

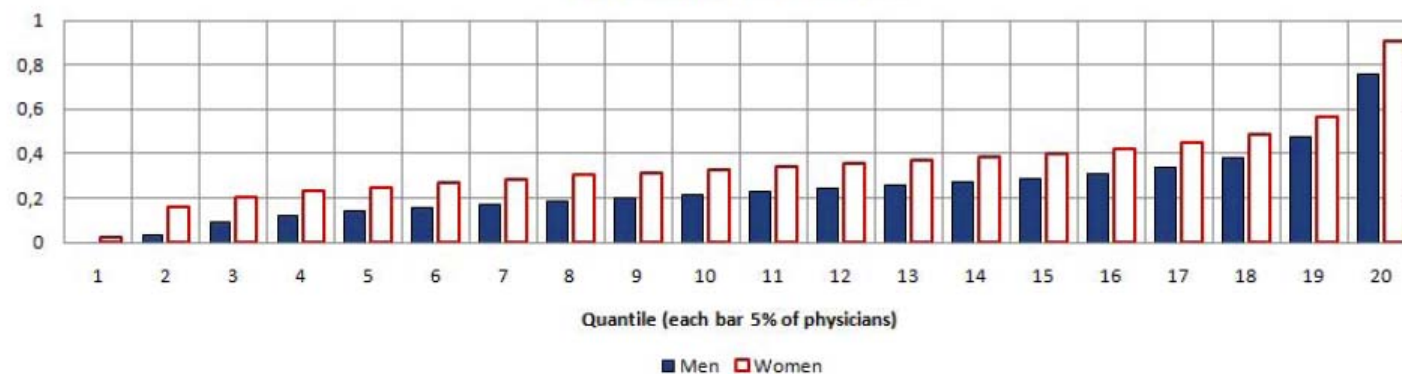
Men løsningen
kan være uavhengig av kjønn

Sykefravær (venstre y-akse)

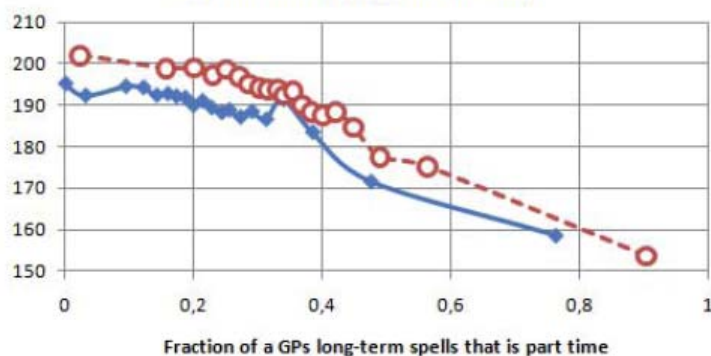
Gradert sykefravær (høyre y-akse)

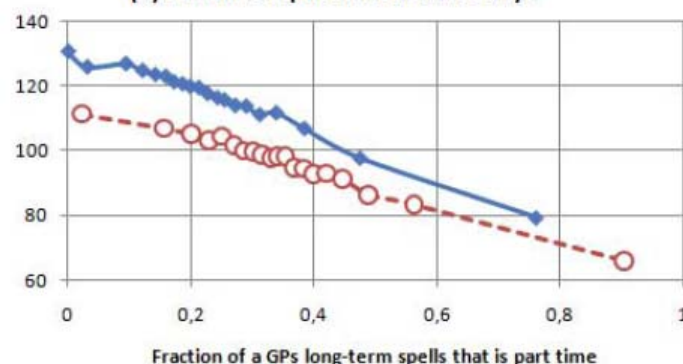
(A) Fraction graded certificates

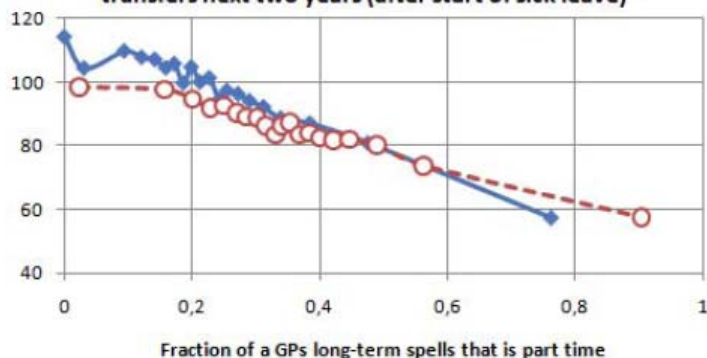
(B) Absence days (spell duration)

(C) Full-time-equivalent absence days

(D) Full-time-equivalent days with social security transfers next two years (after start of sick leave)

(E) Fraction employed in year t + 2

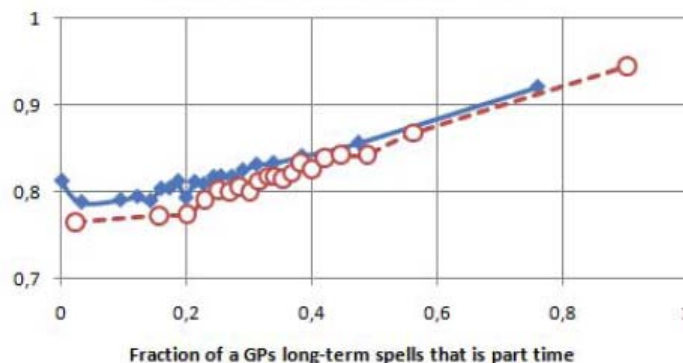

Figure 2. Grading fraction of long-term spells by quantile in the physician grading distribution (panel A) and observed patient outcomes by the physicians' overall grading frequency (panels B-E).

arnstein.mykletun@fhi.no